

Den nye mannen i svensk politik.

Bilden av Fredrik Reinfeldt, Thomas Bodström
& Jimmie Åkesson i Dagens Nyheter

Akademien för hållbar samhälls- och teknikutveckling
Statsvetenskap 61-90, 2010/11
Uppsats, 15hp
Dennis Nyström

Handledare: Joakim Johansson
Examinator: Mikael Axberg

Abstract

I denna uppsats undersöks konstruktionen av ett förmodat nytt maskulinitetsideal kallet "den nye mannen" i svensk medias rapportering av politiker. Uppsatsen har utgått ifrån teorier om genus och maskulinitetsteorier från bland annat R.W. Connell, Michael S. Kimmel och Yvonne Hirdman kombinerat med teorier om konstruktionen av "den nye mannen" från Marie Nordberg. Tidigare forskning visar att sedan 1970-talet har funnits en idé om en ny man som skiljer sig från den traditionella mannen och att den (nya) nye mannen på 2000-talet är allt mer jämställdhets och omsorgsorienterad. Utifrån vissa markörer kännetecknande för den nye mannen har Dagens Nyheter granskats och kommit fram till att den nye mannen återfinns bland de personer som har undersökts Fredrik Reinfeldt, Thomas Bodström & Jimmie Åkesson. Ett "nytt" sätt att konstruera maskulinitet har även framträtt, där det maskulina inte konstrueras som en motpol till det feminina utan kan "göra" femininitet och även framstå som trovärdig, en s.k. hybriditet i maskulinitetskonstruktionen. För de politiker som positioneras i diskursen om "den nye mannen" öppnades möjligheter för dem som politiker, möjligheter som inte kan åtnjutas av en som positioneras som traditionellt maskulinitet.

Nyckelord: *Den nye mannen, maskulinitet, hybridmaskulinitet, genus, personröstning*

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
1.1	Syfte & frågeställning	4
1.2	Avgränsningar & urval	4
2	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	5
2.1	Socialkonstruktivism – vår förståelse av världen	5
2.2	Genus – den sociala konstruktionen av kön	6
2.3	Maskulinitet(er) – den sociala konstruktionen av mannen	6
2.4	Den traditionelle och den nye mannen	8
2.5	Diskursbegreppet	8
3	TIDIGARE FORSKNING OM ”DEN NYE MANNEN”	8
3.1	”Den nye mannen” i nordisk mansforskning	8
3.2	”Den nye mannen” i forskning om det politiska ledarskapet	10
4	METOD – DISKURSANALYS	11
4.1	Markörer	11
4.2	Tillvägagångssätt	12
5	ANALYS AV BILDEN I DN AV TRE POLITISKA LEDARE I SVERIGE	13
5.1	Bilden av Fredrik Reinfeldt	13
5.1.1	Jämställdhet	13
5.1.2	Lyhördhet	14
5.1.3	Empati	15
5.1.4	Flexibilitet	16
5.1.5	Delsammanfattning	17
5.2	Bilden av Thomas Bodström	17
5.2.1	Jämställdhet	17
5.2.2	Lyhördhet	18
5.2.3	Empati	19
5.2.4	Flexibilitet	21
5.2.5	Delsammanfattning	22
5.3	Bilden av Jimmie Åkesson	22
5.3.1	Jämställdhet	22
5.3.2	Lyhördhet	23
5.3.3	Empati	24
5.3.4	Flexibilitet	24
5.3.5	Delsammanfattning	25
6	JÄMFÖRELSE	26
6.1	Jämställdhet	26
6.2	Lyhördhet	26
6.3	Empati	27
6.4	Flexibilitet	27
7	ÅTERKOPPLING TILL TIDIGARE FORSKNING	27
7.1	Jämställdhet	28
7.2	Lyhördhet	29
7.3	Empati	29
7.4	Flexibilitet	30
8	AVSLUTANDE DISKUSSION	30
	REFERENSLITTERATUR:	34

1 Inledning

Vi erfar i Sverige sedan en tid tillbaka en ökad personorientering i medias spegling av politiken, enskilda politiker och partiledare har fått ett allt större utrymme i medias rapportering av politiken. Regeringsalternativen inför riksdagsvalet 2010 stod färdiga redan innan valnatten och kvar för väljarna återstod bara ett ”*val mellan två statsministerkandidater*”¹. En ökad personorientering är inte enbart en trend i medias spegling av politiken, senhösten 2010 röstade riksdagen igenom en förändring i vallagen för att justera personvalsgränsen från åtta till fem procent, således återfinns denna utveckling på flera områden.

Med en ökad personorientering i medias rapportering av politiken blir det allt viktigare för politiker att framstå som ”trovärdiga” personer, med andra ord att framstå som ”normal” och inte allt för avvikande. En aspekt av detta handlar om anpassning till genusnormer, att göra kön på ”rätt” sätt blir av stor vikt för att få legitimitet som politiker (Möller 2009). För till exempel en manlig politiker blir det viktigt att göra maskulinitet på ”rätt sätt”, vilket påverkar trovärdigheten och vad som är möjligt att göra för honom som politiker. Det handlar dock inte bara om att göra ”rätt” maskulinitet, i gränslandet mellan vad som är ”rätt” och ”inte rätt” finns ett stort antal möjligheter att göra maskulinitet. Ett förmodat nytt manligt ideal eller ett sätt att göra maskulinitet är utifrån diskursen om ”den nye mannen”, som utmärker sig bland annat genom att vara omsorgs- och jämställdhetsorienterad. Detta ideal börjar göra sig allt mer gällande, framförallt i relation till familjen (Johansson & Klinth 2010). Etnologen Marie Nordberg definierar den nye mannen som hon menar återkommande används för att beskriva ett förmodat nytt och modernare mansideal som ”*[en]meterosexuell, heterosexuell positionerad man med intresse för estetik, kläder och [traditionellt] kvinnligt kodade områden...*” (2004, s.7).

Detta ideal återfinns även inom politiken. Sociologen Stephen Whitehead (2008) har följt politiker under valrörelsen i England 2007 och hur de framställs i media, David Cameron beskrivs till exempel explicit i termer som korrelerar med Nordbergs definition av den nye mannen. Sociologen Michael Messner (2007) har följt Arnold Schwarzenegger politiska karriär som senator, han visar hur Schwarzeneggers handlingsutrymme begränsas eller utökas genom att spela på olika maskulinitetsideal, närmare bestämt en ”hybridmaskulinitet”. Liknande studier har dock ej gjorts i en svensk kontext, varför det blir intressant, i och med en ökad personorientering i politiken och medias spegling av denna, att undersöka hur media

¹ ”Sahlin har mest att förlora” – Dagens Nyheter, 2010-01-17

speglar den nye mannen i svensk politik och hur trovärdigheten som politiker påverkas av hur man ”gör“ kön. För ändamålet kommer teoretiska insikter från det tvärvetenskapliga genusforskningsfältet som går under namn som mansforskning och maskulinitetsstudier att användas, vilket relativt sällan använts i statsvetenskap och i synnerhet inte i svensk statsvetenskap (se dock Bjarnegård 2010; Johansson 2008). Överhuvudtaget finns det fortfarande ett stort behov av forskning med könsteoretisk utgångspunkt inom statsvetenskapen (Rönblom & Eduards 2008).

1.1 Syfte & frågeställning

Det övergripande syftet med denna studie är att bidra med kunskap om maskulinitet till det statsvetenskapliga fältet genom att i medias rapportering av svensk politik undersöka och jämföra konstruktionen av den nye mannen hos politiker samt hur denna konstruktion påverkar deras trovärdighet som politiker.

För att besvara syftet ställer jag följande frågor:

- *Hur kommer ”den nye mannen” till uttryck i svensk medias rapportering av politiker?*
- *När ”den nye mannen” kommer till uttryck i rapportering beskrivs den då som något i grunden positiv eller negativ?*

1.2 Avgränsningar & urval

Undersökningen syftar inte till att på ett heltäckande plan redogöra för konstruktionen av den nye mannen. En avgränsning görs således här till att studera vissa egenskaper och attribut, som i uppsatsen har samlingsnamnet ”markörer” vilka är kännetecknande för den ”nye mannen”, vilka är: *Jämställdhet, empati, lyhördhet* samt *flexibilitet*. Dessa härleds ur tidigare forskning, vilket jag kommer att redogöra och argumentera för mer grundläggande under rubriken *markörer* i metodavsnittet.

Vidare har jag för att undvika en enförmig bild av maskulinitet strategiskt valt att analysera bilden av tre politiska personer. Fredrik Reinfeldts position som statsminister gör honom relevant i denna undersökning eftersom hans position gör honom till en representant för Sverige, samt då det rapporteras mycket om honom i massmedia vilket kan antas påverka föreställningen om hur en politiker bör vara. Den andre politikern är *Thomas Bodström* (S), som blir intressant att studera i och med hans val av att åka till USA för att vara med familjen trots att hans ledighet ej beviljats trots att det redan innan valet 2010 var ”väl känt i politiska

*kretsar att Thomas Bodström länge planerat att åka till USA efter valet*². Den tredje personen är *Jimmie Åkesson* (SD) riksdagsledamot och partiledare för Sverigedemokraterna som blir intressant att studera eftersom han säger sig själv tillhöra ett tredje alternativ inom politiken, ett tredje block³, och för att han omtalas i ord som *”[en] svärmorsdröm i svensk politik*⁴. Dessa personer representerar olika partier och olika ideologier varför urvalet av dem motiveras med att det ger en bredd åt undersökningen.

Vidare har jag valt avgränsa mig till medias rapportering av politikerna från 2010-01-01 till 2010-11-15 och endast till Dagens Nyheters (DN) rapportering. Tidningen är vald eftersom det är en rikstäckande dagstidning som betraktas som en neutral (oberoende liberal) kvalitetstidning. I och med att det är valår får politik allt större utrymme i dagstidningarna och således antas materialet vara mycket omfattande varför begränsning sker till en tidning (DN). Vad tidsramen för studien beträffar är 2010 ett valår och därmed blir det allt viktigare för politiker att synas media, även andra valår skulle vara intressanta men just 2010 ligger nära i tiden och som jag visade ovan betraktas personorienteringen vara mer omfattande för valåret 2010 än tidigare valår. Vidare för att undgå ideologiskt färgade texter undvek jag ledare och debattartiklar, kvar stod artiklar som placerades i sektionerna *nyheter* och *val 2010* eftersom dessa ska spegla politiken på ett neutralt sätt.

2 Teoretiska utgångspunkter

I följande kapitel ämnar jag redogöra för de grundläggande teoretiska antaganden som uppsatsen bygger på för att sedan förklara de begrepp som är centrala för uppsatsen.

2.1 Socialkonstruktivism – vår förståelse av världen

Denna uppsats har en socialkonstruktivistisk ansats vilket är centralt för att förstå hur maskulinitet konstrueras. Vivian Burr (2003, s.3-4) menar att det som är kännetecknande för socialkonstruktivismen är hur vår förståelse och världsbild skapas genom interaktion mellan människor och det är de dagliga interaktionerna som skapar kunskaper, därför är all form av social interaktion, speciellt språket, centralt för konstruktionen av kunskap och vår världsbild. Vidare menar Burr (2003) att de kunskaper som vi använder för att förstå världen och genom vilka vi skapar sociala kategorier och konventioner är historiskt och kulturellt specifika, vilket i denna undersökning ska förstås som att konstruktionen av den nye mannen i svensk politik

² Mats Knutson – svt 2010-10-04

³ ”Blocken överens om talmannen” – Dagens Nyheter 2010-10-01

⁴ Åsa Valeskog – tv4 2010-09-22

är kulturellt och historiskt specifikt vilket leder in oss på förståelsen av genus och maskulinitet.

2.2 Genus – den sociala konstruktionen av kön

”Genus” är ett begrepp som introducerade i Sverige på 1980-talet för att kunna göra en åtskillnad mellan biologiska/kroppsliga kön och den sociala konstruktionen av kön. Historikern Yvonne Hirdman menar att genus är tankar, praktiker, vanor och föreställningar om kön som är socialt konstruerade, begreppet används för att *”kunna tala om hur man talat och talar om kön”* (Hirdman 2001, s.16). Genus är således knutet till språket, genom språket skapar vi kunskap och förståelse om det biologiska könet som får konsekvenser för vårt handlande. Hirdman (2001) introducerar begreppet ”genussystemet” för att belysa att föreställningar om kön har legat till grund för ett isärhållande av kvinnor och underordnande av kvinnor genom historien, genom att anta att de feminina egenskaperna är mindre värda än maskulina egenskaper.

Den Australiensiske sociologen, dåvarande Robert W. Connell (numera Raewyn Connell), menar att genus är sociala praktiker (vad vi gör, hur vi gör det, hur vi för oss och talar osv.) *”som hela tiden refererar till kroppar och det kroppar gör”*(Connell 1996, s.110), genom historiska processer skapar vi således kunskap om vad som är maskulint och feminint. I denna uppsats kommer jag inte genom direkt observation studera hur kroppars görs genom sociala praktiker, utan snarare studera den historiska process som media (re)producerar då de refererar och talar (skriver) om kroppar. Med andra ord hur media genom språket konstruerar kön.

2.3 Maskulinitet(er) – den sociala konstruktionen av mannen

Förståelsen av kön som socialt konstruerat är centralt i begreppet maskulinitet, vilket kort kan sammanfattas som den socialt konstruerade mannen. Connell menar att *”Maskulinitet är inte en fixerad enhet innesluten i kroppen eller individuella personliga egenskaper. Maskuliniteter är former av praktiker som åstadkoms genom sociala handlingar, och därför kan variera beroende på relationen mellan könen i en viss social miljö”*(e.ö.)(Connell & Messerschmidt 2005, s.836). Maskulinitet blir således ett resultat av historiska processer där kunskap (re)produceras genom sociala interaktioner där olika miljöer skapar olika former av maskuliniteter, därför kan man inte tala om *en* maskulinitet utan *maskuliniteter*.

Sociologen Michael S. Kimmel (2007, s.73) menar att maskulinitet konstrueras inte enbart utifrån relationen till femininitet och hur man talar om kroppen, det sker även i relation till

”de andra”, exempelvis etniska och sexuella minoriteter. Vidare menar Kimmel (2007) att maskulinitet är inbegripen i en ständigt pågående process där innebörd skapas och ändras hela tiden, maskuliniteter konstrueras socialt och är kulturellt skiftande över tid och plats. Grundläggande i konstruktionen är att det behövs en uppsättning egenskaper som man kan definiera manlighet utifrån. Maskuliniteter konstrueras således genom att integrera egenskaper och samtidigt ta avstånd från andra egenskaper som inte gör sig förenliga med de integrerade egenskaperna.

Maskulinitetsforskning har sedan tidigt varit kopplat till olika kvinnorörelser och feministisk forskning, forskning som direkt har inriktat sig på maskulinitet låg dock i sin vagga fram till mitten av 1900-talet. Det var i och med ”den andra vågens” feminism som fältet började expandera, mängden litteratur och forskning om män och maskulinitet mångfaldigades under ett par år under 1970-talet (Carrigan, Connell & Lee 1985, s.564). I samma artikel diskuterar även författarna de grundläggande teorierna för konceptet *hegemonisk maskulinitet*, vilket kom att inspirera många maskulinitetsforskare framöver. Connell utvecklar sedan begreppet i bland annat *”Maskuliniteter”*(1996) och *”Om genus”*(2003). I studierna applicerar Connell begreppet för att söka förståelse för maskulinitet och hur det skapas i relation till andra män. Begreppet används för att belysa relationen inom gruppen män, eller snarare relationen mellan olika maskuliniteter. Connell definierar begreppet som *”den konfiguration av genuspraktiker som innehåller det för tillfället accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet”* (Connell 1996, s.115), med andra ord den för tillfället accepterade förståelsen för den dominerande formen av maskulinitet i en viss historisk kontext, exempelvis svenska politiker på 2000-talet.

Vidare menar Connell att *”Hegemoni refererar alltid till en historisk situation, en uppsättning omständigheter där makt är vunnit och hålls. Konstruktionen av hegemoni handlar inte om en dragkamp mellan olika färdigbildade grupper, snarare formationen av dessa grupper. För att förstå olika typer av maskulinitet krävs framförallt en granskning av de praktiker där maskulinitet konstrueras och ifrågasätts...”*(e.ö.)(Connell & Messerschmidt 2005, s.594). Vem som helst kan således vara bärare av hegemonisk maskulinitet (en filmstjärna, figur eller politiker), men troligast är att hegemoni uppnås om det finns ett samband mellan det kulturella idealet och institutionell makt, vilket innebär att institutioner i samhället som militären och staten kan erbjuda en kollektiv bild av maskulinitet där framförallt auktoritet är ett kännetecken för hegemonisk maskulinitet (Connell 1996, s.115). Som citatet ovan antyder kommer jag i uppsatsen ”granska” hur maskuliniteter konstrueras och ifrågasätts i media, med andra ord hur konstrueras och värderas den nye mannen i media.

2.4 Den traditionelle och den nye mannen

Marie Nordberg (2005, s.68) menar att traditionellt och modernt ofta är upprättade som hierarkiska motsatspar som utesluter varandra. Genom att existera i motsatspar så tilldelar de varandra mening som både kan vara positiv och negativ. Vidare menar Nordberg (2003 s.97) att den moderna mannen konstrueras diskursivt i förhållande till den traditionella mannen, och hävdar att mansforskningens modeller av män måste moderniseras för att fånga in hybridiseringen av kön, då det feminina inte alltid är motpol i konstruktionen av mannen. Jag menar att Nordberg ger insikt i hur ”den nye mannen” betraktas idag, och på så sätt får även undersökningen en viss teoriutvecklande prägel. Eftersom syftet är att undersöka hur den nye mannen konstrueras i medias rapportering av manliga politiker, menar jag att teorier om hur maskulinitet konstrueras kan utvecklas genom att utifrån Nordberg förstå hur maskulinitet inte enbart konstrueras som en motpol till femininitet.

2.5 Diskursbegreppet

Innan vi går in på nästa kapitel är en redogörelse för diskursbegreppet på sin plats. Sociologen Simon Lindgren menar att diskursbegreppet kan förstås som makt uttryckt i föreställningar, det är ”... ett givet sätt att tänka om, tala om och förhålla sig till bestämda fenomen.” (Lindgren 2009, s.111). Med hjälp av språket konstruerar vi således vår förståelse av världen, språket kan öppna upp likaväl som det kan stänga världen för oss. Den fysiska verkligheten förnekas dock inte inom diskursteori, det är hur vi uppfattar den som är intressant eftersom världen får betydelse via diskurser (Jørgensen & Phillips 2000, s.15), det vill säga hur vi talar om den. I foucauldiansk mening är diskurs knutet till makt som i sin tur är knutet till kunskap, makten att kunna producera kunskap och kunskap som ger makt (Digeser 1992).

Således menar jag att eftersom maskulinitet inte är någonting essentiellt eller en fast enhet som vilar på en biologisk grund utan måste (re)produceras hela tiden via språket och i reproduktionen finns det en maktfaktor som ligger i hur man talar (skriver) om genus och maskulinitet som påverkar våra föreställningar om dem.

3 Tidigare forskning om ”den nye mannen”

3.1 ”Den nye mannen” i nordisk mansforskning

Historikern Roger Klinth skriver i sin avhandling ”Att göra pappa med barn” om hur den nye mannen alltid är närvarande som idé vid utformandet av föräldraförsäkringen. Att ”skaffa

mamma arbete och göra pappa med barn” är en idé som har vållat många debatter om vem mannen är och om han verkligen borde vara hemma med barnen. Enligt Klinth (2002) påverkade olika föreställningar om vad som är manligt och vad som inte är manligt reformeringsprocessen av föräldraförsäkringen, från ”dubbel emancipation” där båda föräldrarna skulle ha lika möjligheter, och där kön inte skulle begränsa individens möjligheter, till ”velourpappor” som ansågs vara skadliga för barnens utveckling. Risken att de skulle utveckla störda könsidentiteter ansågs vara mycket stor om fadern skulle vara hemma med barnen (Klinth 2002, s.280-281). Föreställningar om vad som är manligt kom på så sätt att påverka utformningen av föräldraförsäkringen, något som dock inte förändrades var att individen (pappan) stod fri att välja om man skulle vara hemma med familj, föräldraledighet blev således en rättighet och en möjlighet för män medan det blev ett tvång och en samhällsplikt för kvinnor. Föreställningar och idéer om ”den nye mannen” kan här sägas präglad debatten och fått reella konsekvenser varför denna undersökning syftar till att bidra med kunskap om ”den nye mannen”.

Roger Klinth diskuterar tillsammans med Thomas Johansson i *”nya svenska fäder”* om den nye mannen och hans roll i samhället, undersökningen syftade till att dels studera hur föreställningarna om kön påverkade informationskampanjer för att män ska ta ut mer föräldraledighet, dels faders argument för att varför de ska vara föräldralediga under en längre period (Klinth & Johansson 2010). Till skillnad från syftet i denna undersökning så undersöker Klinth som sagt hur de underliggande föreställningarna om kön påverkar den politiska beslutsprocessen, och hur maskulinitet skapas i relation till hemmet och arbetet, med andra ord privat och offentlig sfär. ”Den nye mannen” framstår i Klinths och Johanssons undersökningar som omsorgs-, familje- och jämställdhetsorienterad, relationen mellan dessa begrepp är centrala i konstruktionen av den nye mannen. Med fokus på just den nye mannen ämnar jag i denna undersökning belysa hur denne konstrueras i medias rapportering politiker.

Idéhistoriken Helena Hill undersöker i sin avhandling *”befria mannen!”* (vilket både är titeln på boken och en mansrörelse under 70-talet) de idéer som låg till grund för 1970-talets mansrörelser. Mansrörelsen hade för avsikt att befria mannen från en förtryckande traditionell mansroll, bland annat genom att mannen skulle bli mer lugn, harmonisk och känslösam (Hill 2007, s.14). För att förflytta sig från en förtryckande mansroll sökte männen nya ideal som byggde på (traditionellt) kvinnligt kodade egenskaper som mjukhet, närhet, ömhet och omsorg. Dessa egenskaper kom således att anses som eftersträvansvärda då tillgången till dessa var vägen till befrielse för mannen. Mansrörelsen ”befria mannen” kan dock inte lyftas ur sin historiska kontext, under början av 1980-talet ifrågasattes om de nya idealen gynnade

mannens egen utveckling, idealet ifrågasattes av bland annat psykologer som menade att dessa ”velourpappor” (det nya mansidealet) var skadligt för barnens könsidentitetsutveckling (Ibid., s.150, 191).

I ”Befria mannen!” (Hill 2007) gestaltas kampen mellan den nye mannen och den traditionella mannen inom folkrörelser, den nye mannen konstrueras å ena sidan relation till den traditionella mannen genom att ta avstånd från ideal som förtrycker mannen, å andra sidan i relation till idé om (traditionellt) kvinnliga egenskaper. Hills undersökning visar att maskulinitet är ständigt i rörelse och ifrågasatt. Under 70-talet fanns ett förmodat nytt ideal kallat den ”nye mannen” som män skulle eftersträva för att bli friare och lyckligare, jag menar att spår av den nye mannen lever kvar i dagens ”nye man”.

3.2 ”Den nye mannen” i forskning om det politiska ledarskapet

Kimmel menar att presidentvalet 2004 mellan George W. Bush och John Kerry var det val där manlighet fick betydande plats i valkampanjen. Valkampanjen stod mellan den traditionella mannen (Bush), som framställdes som en hårdförd säker man som vet vad han vill, och den moderna meterosexuella mannen (Kerry), som framställdes som en feminin, ”flipp-flopp”-bärande, Chardonnay-drickande man. Kerry blev på så sätt i media knuten till traditionellt feminina egenskaper och attribut vilket kom att påverka väljarna (2006, s.250-251).

Den amerikanske sociologen och maskulinitetsforskaren Michael A. Messner, som jag kort nämnde i inledningen, framlägger i *”the Masculinity of the Governor: Muscle Comassion in American Politics”*(2007) vikten av att kunna spela på olika maskulinitetsideal, eller begreppet ”hybridmaskulinitet” som Messner använder, har varit till fördel för Californias guvernör Arnold Schwarzenegger i det politiska spelet. Den Brittiske sociologen Dr Stephen Whitehead skriver i artikeln *”Meterosexuality!”* (2008) hur media framställde kandidaternas maskulinitet i Storbritanniens val 2007. I valet framställs David Cameron som en meterosexuella mannen, vilket har överrensstämmande egenskaper som den nye mannen. Messner menar att den meterosexuella mannen är *”bekväm med olika sexualiteter och kulturella identiteter/.../ han är känslig och uttrycksfull. Han har emotionell intelligens”* (e.ö.) (Whitehead 2008, s.237-238).

Kerry, Schwarzenegger och Cameron är exempel på ett förmodat nytt maskulinitetsideal och hur det konstrueras i politiken, för vissa har det inneburit motgångar för andra medgångar och det har påverkat deras trovärdighet som politiker både positivt och negativt. Varför jag i kommande kapitel kommer redogöra för hur kunskap kan nås om den nye mannen.

4 Metod – diskursanalys

Eftersom syftet med uppsatsen är att undersöka konstruktionen av den nye mannen och har utgångspunkten att språket konstruerar vår förståelse av världen lämpar sig diskursanalys väl i sammanhanget. Jørgensen & Phillips (2000, s.10) menar att kombinerad av bidrag från flera författare kan vara till fördel för att utveckla en metod för diskursanalys. Det diskursanalytiska verktyg jag använder är att utifrån markörer genererade ur tidigare forskning och teori kring diskursen om den nye mannen analysera texterna. Markörerna redogör jag för här nedan.

4.1 Markörer

Markör är som sagt samlingsnamn för attribut och egenskaper som är kännetecknande för diskursen om den nye mannen. Texterna kommer att läsas utifrån det teoretiska ramverk som markörerna *jämställdhet*, *lyhördhet*, *empati* och *flexibilitet* utgör, vilket sätter en tolkande prägel på uppsatsen och därmed ställer ett stort krav på genomskinlighet i tolkningar och resonemang. Som jag nämnde tidigare är markörerna härledda ur tidigare forskning och ska ses som diskursiva ”delar” av den nye mannen. Skälet för att fokusera just dessa markörer är att de har, i tidigare forskning, varit explicit och implicit framträdande som kännetecken för diskursen om den nye mannen.

Jämställdhet – Nordberg (2005, s.89) menar att på grund av jämställdhetsdiskursen förväntas en ”modern” svensk man och kvinna leva jämställt genom att ta avstånd från hierarkiska och patriarkala könsmonster, således skapas den nye mannen som jämställd i relation till sin motsats, den traditionella mannen. Klinth och Johansson (2010, s.164) menar också att det finns en ”jämställdhetskultur” i Sverige vilket gör det i princip omöjligt att inte förhålla sig till jämställdhet. Således blir jämställdhetsorientering utmärkande för den nye mannen

Lyhördhet & empati – är egenskaper som kan kategoriseras som traditionellt kvinnligt kodade egenskaper (Nordberg 2005, s.70, 85). Nordberg menar att uppdelningen av egenskaper har en hegemonisk ordning vilket resulterar i att det som anses vara feminint inte kan vara manligt och vice versa (Ibid., s.70), vilket gör att dessa egenskaper ej kan kodas som traditionellt maskulina. Utifrån teori och tidigare forskning om den ”nye mannen” menar jag att den nye mannen även konstureas på ett nytt sätt, vilket suddar ut gränsen mellan traditionellt kodade maskulina och feminina egenskaper. Dessa markörer menar jag därför kan ses som kännetecknande i konstruktionen av den nye mannen.

Flexibilitet – innebär att inte vara fast bunden vid en ståndpunkt eller att kunna variera i olika roller för att anpassa sig till olika situationer. Detta gör Schwarzenegger enligt Messner (2007) då hans strategi är att skifta mellan olika maskuliniteter för att kunna appellera till olika väljare. Vidare menar Hill (2007, s.123) att 70-talets ideal för ”den nye mannen” var att ta avstånd från traditionella maskuliniteter för att hitta nya vägar, det nya idealet skulle vara dynamiskt. Således innebär markören flexibilitet den dynamik och rörlighet som är kännetecknande för den nye mannen.

Valet av markörer finns anledning att diskutera här. De fördelar som markörerna erbjuder är att man slipper ”uppfinna hjulet på nytt”, med kunskap från tidigare forskning ger markörerna möjlighet att nå djupare in i materialet och analysen. De nackdelar som finns är att det utesluter andra sätt som man kan förstå den nye mannen, vilket är anledningen till varför markörerna inte på förhand är definierade. Genom att hålla till exempel jämställdhet öppet för definition kan man både fånga rörelsen i begreppet och variationen i möjliga sätt att göra jämställdhet på.

4.2 Tillvägagångssätt

Innan jag gjorde en fullständig analys valde jag att göra en pilotstudie för att testa metoderna och avgränsa materialet. Jag valde att söka, läsa och analysera alla träffar på *Fredrik Reinfeldt* (eftersom han genererade störst materialomfång) i Mediearkivet som placerades i sektionen *nyheter och val 2010*, och som omfattade tiden mellan 2010-01-01 till 2010-11-15 (dagen då sökning efter material ägde rum).⁵

Samma kriterier har används för de övriga personerna i undersökningen. Fredrik Reinfeldt genererade 278 träffar, Thomas Bodström 53 träffar och Jimmie Åkesson 48 träffar i mediearkivet. Texterna lästes först igenom för att få en överblick, sedan lästes de var för sig i omgångar utifrån markörerna jag redogjorde för ovan. Markörerna framträder explicit och implicit och jag har beaktat att artiklarna skrivs på olika sätt och i olika format, men jag har behandlat all text som kommunicerar betydelse och innebörd till läsaren lika, eftersom jag

⁵ I DN:s rapportering av Fredrik Reinfeldt var en stor del av artiklarna (flertalet) genusneutrala i den meningen att dessa inte tillskrev Reinfeldt egenskaper i enlighet med markörerna. I stället refererade artikelförfattarna till Reinfeldts utsagor på ett sådant sätt att enbart politiska sakfrågor nämndes. Detta kan tolkas på flera sätt, en tolkning är att DN:s nyhetsrapportering om Fredrik Reinfeldt tenderar att i högre grad gestalta honom som en traditionell snarare än ny man. Noterbart är dock att artiklar om Reinfeldt utanför nyhetsdelen var fyllda med genusmarkörer, vilket därmed är ett intressant material för fortsatt forskning.

I de empiriska analyser som görs i denna uppsats riktas energin således åt de artiklar som rymmer genusmarkörer, där framställningen av politikerna skapade betydelse, där maskulinitet konstruerades.

menar att de i kommunikationen med läsaren (re)producerar en diskursiv bild av personer de rapporterar om.

I analysen kommer jag att stödja mig i svenskt ordlexikon och nationalencyklopedin (NE) för en grundläggande definition av markörerna, men markörerna är som sagt genererade ur tidigare forskning.

5 Analys av bilden i DN av tre politiska ledare i Sverige

Analysens disposition är som följer: bilden av personerna kommer presenteras och analyseras utifrån markörerna och hur de uttrycks i materialet, samt om markörerna framställs som positiva eller negativa. Jag kommer först att analysera bilden av Fredrik Reinfeldt, sedan Thomas Boström och till sist Jimmie Åkesson. En delsummanfattning görs för varje person för att sedan sammanvävas i syfte att jämföra resultaten för att utröna markörernas betydelse.

5.1 Bilden av Fredrik Reinfeldt

5.1.1 Jämställdhet

Fredrik Reinfeldt framställs som brinnande för jämställdhet, och ser att det krävs en förändring för att familjerna ska bli mer jämställda:

Både Mona Sahlin och Fredrik Reinfeldt verkar nu också ha sett de här väljartrenderna. Reinfeldt talar sig numera varm för mer jämställdhet i familjerna och att det krävs en attitydförändring bland män. (Dagens Nyheter 2010-05-29).

Enligt artikelförfattaren talar sig Reinfeldt numera varm för mera jämställdhet i familjer samtidigt som han menar att det behövs en attitydförändring hos män. Detta kan tolkas som att Reinfeldt utgår ifrån att familjer, traditionellt sett, inte lever jämställt och att orsaken till detta är att män har fel attityd till jämställdhet, samtidigt utesluter han att traditionell maskulinitet är jämställdhetsorienterad då menar att de har ”fel” attityd. Jämställdhet uttrycks explicit i texten då Reinfeldt förordar mer jämställdhet i familjerna. Jämställdhetsorienteringen beskrivs som positiv då han följer väljartrenderna och ”numera talar sig varm” för jämställdhet. Vidare framgår det att jämställdhet inte bygger på en essentiell grund utan bygger på ett förhållningssätt, en attityd som går att förändra, till familjen.

Reinfeldts jämställdhetsorientering framgår också då han talar mot näringsminister Maud Olofsson angående kvotering av kvinnor i börsbolagens styrelser, under rubriken ”*könkvotering splittrar alliansen*” skriver artikelförfattaren:

Stockholm/Umeå. Kvotering för att få in fler kvinnor i börsbolagens styrelser? Absolut inte, svarade näringsminister Maud Olofsson på Internationella kvinnodagen. En väg värd att pröva, sade hennes chef statsminister Fredrik Reinfeldt. (Dagens Nyheter, 2010-03-09).

Kontexten är internationella kvinnodagen och där ska kvinnors ”intressen” prioriteras och i kontrast till Olofsson framträder Reinfeldt som extra mån om jämställdheten. Reinfeldts jämställdhetsorientering tar sig uttryck genom att förespråka en lagstiftning för att göra styrelser mer jämställda och av rubriken att döma anses detta som någonting negativt då det splittrar alliansen.

Reinfeldts jämställdhetsorientering framgår även i en artikel om surrogatmödraskap.

Den enda närvarande partiledaren som var emot (KD-ledarens stol var tom) var Fredrik Reinfeldt. -Det finns en risk att vi får en indirekt ekonomisk påtryckning på kvinnor att komma ur svåra ekonomiska situationer genom att ställa upp som surrogatmammor (Dagens Nyheter, 2010-07-31).

Texten kan tolkas som om Reinfeldt ser att jämställdhet blir svårt att upprätthålla om det finns indirekta ekonomiska påtryckningar på kvinnor, jämställdhet kommer således till uttryck genom att Reinfeldt inte vill skapa en situation där kvinnor tvingas ställa upp som surrogatmödrar för att komma ur ekonomiskt svåra situationer.

5.1.2 Lyhördhet

Reinfeldt omnämns i positiva ordalag då han moderniserar partiets framgångsrecept från förra valet för att locka väljare:

Moderaterna försöker upprepa framgångsreceptet från förra valet. Fredrik Reinfeldt tar ytterligare kliv in på Socialdemokraternas jaktmarker med löften om höjda löner för kommunalarbetare och att bli mer lyhörd till offentliganställdas krav. (Dagens Nyheter, 2010-01-23).

Här skriver de att Reinfeldt tar ett kliv åt vänster och blir mer lyhörd. En person som är lyhörd är en som lätt uppfattar och tar hänsyn till sin omgivning (NE). Lyhördhet formar individens agerande i syfte att visa omtanke och för att underlätta för sin omgivning, en lyhörd person måste även inneha väl utvecklade sociala och känslomässiga förmågor för att kunna uppfatta vad som omgivningen uppfattar som bra eller dåligt agerande. Reinfeldt beskrivs explicit som lyhörd vilket även anses vara positivt då det beskrivs som ett ”framgångsrecept”. Detta beskrivs genom jaktmetaforer, Reinfeldt framstår som en jägare som ska in på Socialdemokraternas jaktmarker. Att vara lyhörd beskrivs som sagt i positiva ordalag, men det finns en ambivalens då lyhördhet kan tolkas som någonting som ”nöden kräver” av Reinfeldt, det han ska vara lyhörd för (offentliganställda) beskrivs som krav, inte som

önskemål, förväntningar eller behov, inte heller som strategi för att vinna Socialdemokratiska väljare.

Vidare beskrivs Reinfeldt som lyhörd då han reser ut för att lyssna på och tala med de väljare som röstat på Sverigedemokraterna.

Statsminister Fredrik Reinfeldt (M) ska resa ut och tala med Sverigedemokraternas väljare -för att försöka underminera det nya riksdagspartiet /.../ -Vi måste lyssna in varför 340000 väljarde valde att rösta på SD /.../ Vi måste leta upp dem och förstå, vi måste kunna motsvara deras rimliga förväntningar på att lösningar ska komma fram som gör att de tror på Sverige, säger Fredrik Reinfeldt. (Dagens Nyheter, 2010-11-04)⁶

Att Reinfeldt beskrivs som lyhörd tar sig uttryck genom att han reser ut, för att lyssna och förstå väljarna. Genom att träffa väljarna för att lyssna på deras egna berättelser och på så sätt få en direkt uppfattning om väljarna för att kunna ta hänsyn till deras förväntningar, uttrycks lyhördhet. Det beskrivs inte som någonting negativt. Detta skulle även kunna tolkas som att Reinfeldt reser ut i syfte att ”leta upp dem” för att tala dem till att byta åsikt, för att ”korrigera” oönskade viljor. Jag framhäver dock den första tolkningen om lyhördhet eftersom jag finner starkare stöd i texten för den. I denna text utesluts metaforen ”jaktmarker” i beskrivningen av Reinfeldt, han ska här ”underminera” Sverigedemokraterna genom att tala med deras väljare till skillnad från föregående artikel då han skulle ”locka väljare” från Socialdemokraterna.

Här uttrycks även ”hybriditet” i konstruktionen av den nye mannen genom att å ena sidan tillskriva Reinfeldt traditionellt feminina egenskaper (lyhördhet) samtidigt som han å andra sidan beskrivs i termer som ”jaktmarker” och ”underminera” som jag menar har konnotationer till traditionell maskulinitet.

5.1.3 *Empati*

Att Reinfeldt beskrivs som empatisk framgår i en artikel om tillsättandet av en utredning för att tillåta surrogatmödraskap i Sverige:

[K]änsломässigt tror jag att man får en koppling till ett barn man har i sin mage under många månader. Man kan ändra sig, sade han.⁷ (Dagens Nyheter, 2010-07-31)

I texten uttryckts Reinfeldts empati genom att i sitt resonemang utgå ifrån ett känslomässigt plan visa empati till mödrarna som är havande, och eftersom han själv inte kan bära barn

⁶ Se även: ”*M öppnar för sänkt skatt*” – Dagens Nyheter, 2010-04-18

⁷ Citatet kan även tolkas som att det ligger i linje med flexibilitetsmarkören, men att det inte utesluter empati.

återstår att genom inlevelseförmåga känna vad det skulle innebära att vara havande. Hans slutsats i resonemanget är att man skapar band till sitt/sina barn och vill därför inte lämna ifrån sig det. Empati är att kunna leva sig in i andra människors känsloläge och behov. Förmåga till empati är väsentlig i olika vårdarbeten, men även i mer vardagliga mänskliga relationer (NE). Det framgår inte i artikeln om detta anses positivt eller negativt.

Empati framgick i Fredrik Reinfeldt fall en gång i det materialet som har analyserats.

5.1.4 Flexibilitet

Fredrik Reinfeldt beskrivs även som en flexibel person, inte bara ideologiskt, då han i byte av roller då han byter från rollen som EU-ordförande till rollen som valarbetare genom att snabbt ”byta kostym”.

Fredrik Reinfeldt tar ytterligare kliv in på Socialdemokraternas jaktmarker med löften om höjda löner för kommunalarbetare och att bli mer lyhörd till offentliganställdas krav. Men de borgerliga småpartierna riskerar att bli förlorare. Fredrik Reinfeldt har snabbt kastat av sig EU-ordförandemanteln iklätt sig valarbetarkostymen (Dagens Nyheter, 2010-01-23).

Att vara flexibel visar sig vara ett framgångsrecept som dock inte alla partier kan ta del av, genom att vara flexibel kan Reinfeldt appellera till väljare på vänstersidan vilket de övriga borgerliga partierna inte kan och riskerar på grund av det ”att bli förlorare”. Att kunna vara flexibel har här gett Reinfeldt fördelar framför de andra borgerliga partierna som blir förlorare. Att Reinfeldt är flexibel framgår även då han byter roll från EU-ordförande till valarbetare. Han kastar av sig sin mantel, vilket har varit ett kännetecknande klädesplagg för högre uppsatta personer, för att sedan sätta på sig sin valarbetarkostym. Således uttrycks Reinfeldts flexibilitet på flera sätt och i positiva ordalag, han kan vara ideologiskt, klassmässigt och rollmässigt flexibel. Reinfeldts flexibilitet framgår även då han på ett överraskande sätt inleder Almedalsveckan.

Fredrik Reinfeldt bytte överraskande kostym på sitt parti än en gång när han inledde Almedalsveckan. Moderaterna knycker till och med S-valaffischer när Reinfeldt ska inta rollen som landsfader med sikte på socialdemokratiska kärnväljare (Dagens Nyheter, 2010-07-05).

Här kommer flexibilitet till uttryck då Reinfeldt byter roll för att tilltala Socialdemokratiska väljare, han sluter sig inte i en position utan kan röra sig över ”blockgränserna”. Det beskrivs inte i grunden vara någonting negativt när Reinfeldt byter roll då de använder ordet ”knycker” för att beskriva hans övergång, istället för starkare synonymer som till exempel stjal eller sno. Vidare beskrivs Reinfeldt som ”landsfader”, han ska ”inta rollen” vilket kan tolkas som om att

Reinfeldt kan vara flexibel i vilka roller han intar, å ena sidan en roll som appellerar till Socialdemokratiska kärnväljare, å andra sidan en roll som appellerar till Moderatväljare.

Här uttrycks även en hybridmaskulinitet då han å ena sidan beskrivs utifrån markörer som är kännetecknande för den nye mannen, samtidigt som han beskrivs i metaforer som landsfader och i kostym- och mantelmetaforer som jag menar har konnotationer till traditionell maskulinitet.

5.1.5 Delsammanfattning

I bilden av Fredrik Reinfeldt, av materialet att döma, framstår flexibilitet följt av lyhördhet på så sätt de uttrycks i materialet vara relativt centrala markörer. Att vara flexibel beskrivs som någonting i grunden positivt likaså beskrivs lyhördhet i grunden som någonting positivt, det är ett ”framgångsrecept”. Jämställdhet finns närvarande i beskrivningen av Reinfeldt, dock finns det en ambivalens i texten till jämställdhet om huruvida det anses som positivt eller negativt, då det å ena sidan anses positivt att Reinfeldt tar ställning för kvinnors ”intressen”, å andra sidan splittrar detta alliansen. Empati kommer tydligt till uttryck i texterna en gång, det framgår dock ingen tydlig värdering om huruvida det anses som positivt eller negativt, utöver det är empati inte närvarande i texterna. I DN:s bild av Fredrik Reinfeldt framställs flexibilitet och lyhördhet som någonting positivt medan det finns en viss ambivalens till jämställdhet. Empati finns det ingen värdering av. Fallet Fredrik Reinfeldt visar även att det finns en hybrid mellan traditionellt maskulina och feminina egenskaper i konstruktionen av den nye mannen.

5.2 Bilden av Thomas Bodström

5.2.1 Jämställdhet

Thomas Bodströms jämställdhetsorientering kommer till uttryck då han måste välja mellan om han ska stanna kvar med familjen i USA eller åka tillbaka till Sverige.

-Livet är fullt av svåra val och det här är ett av de absolut svåraste. Jag ska prata med min familj, Mona Sahlin och andra i partiet. På måndag måste jag ha bestämt mig. 17.20 går ett plan från New York som jag senast måste ta för att kunna vara i riksdagen på tisdag, säger han till DN. (Dagens Nyheter, 2010-10-14)

Jämställdhet kommer här till uttryck via det sätt som Bodström hanterar situationen, det är inte så mycket att han spenderar tid med familjen som hur han resonerar i sitt beslut. Genom att placera familj först, sedan Mona Sahlin och partiet, kan det för det första tolkas som att han prioriterar familjen före politiken, det är deras önskemål som kommer i första hand. För det andra genom att han resonerar med familjen vägs dess röster in i beslutet, med andra ord

tar Bodström inte beslutet själv utan att rådfråga familjen och vilket kan tolkas som en jämställdhetsorientering hos Bodström.

En familjeorientering visar sig senare påverka Bodströms omdöme som politiker vilket visar sig när socialdemokraterna arbetar för att få fram statsministerkandidater till 2014.

Talar emot: Har tvingats lämna riksdagen när han åkt till USA med familjen. Hans omdöme ifrågasätts också av ledande socialdemokrater DN talat med. Mycket nära lierad med Sahlin. (Dagens Nyheter, 2010-11-15)

Här framgår det explicita negativa yttringar om Bodström, hans val av familj före politik påverkar hans omdöme negativt. Vidare framgår det i texten att Bodström har ”tvingats” åka till USA med familjen, det inte är ett eget medvetet val som han har gjort, vilket kan tolkas som att det självklara valet för Bodström förväntas vara att välja riksdagen. På grund av detta blir hans omdöme även ifrågasatt, det förväntas inte av Bodström att välja familjen före politiken och han måste således legitimera sitt val genom att hänvisa till en allmänhet som anser att han borde vara ledig.

Att människor som till och med har personröstat på mig råder mig att satsa på familjen gör dock beslutet lättare. (Dagens Nyheter, 2010-10-16)

Jämställdhet tar sig i texten uttryck genom det sätt vilket Bodström hanterar situationen och på det sätt vilket han orienterar sig i sitt ”livsval”, det framgår även att detta anses vara i grunden någonting negativt.⁸ Det finns ingen uppdelning mellan familj och politik, båda framstår som lika viktiga enheter för Bodström vid beslutsfattandet. Här utesluts således en traditionell uppdelning där mannen förväntas att vara offentlig/politisk och samtidigt ta avstånd från hem och familj (Klinth & Johansson 2010, s.166), Bodström tvingas dock att välja mellan dem.

5.2.2 Lyhördhet

Då Thomas Bodström överlägger i beslutet om att stanna kvar med familjen i USA eller åka tillbaka till Sverige för att fullfölja sitt förtroendeuppdrag, kommer även lyhördhet till uttryck.

Att sitta i riksdagen är ett förtroendeuppdrag som är oerhört fint. Att människor som till och med har personröstat på mig råder mig att satsa på familjen gör dock beslutet lättare. (Dagens Nyheter, 2010-10-16)

⁸ Se även: ”Lindberg hade stora brister i sitt ledarskap” – Dagens Nyheter, 2010-08-01 & ”Straff för kvinnovåld skärps” – Dagens Nyheter, 2010-05-18

Bodströms beslut förefaller enklare då han har stöd från de som har personkryssat honom. Här kommer lyhördhet (så som jag beskrev det ovan) till uttryck då Bodström medger att hans beslut underlättas då han får stöd av de som personkryssade honom, genom att han uppfattar och tar hänsyn till väljarna. Då de som har personröstat på Bodström ger honom råd om vad han ska göra kan de tolkas som i grunden positivt att han är lyhörd mot dem. Detta framgår även i relation till familjen och partiet då Bodström säger till DN att:

Jag ska prata med min familj, Mona Sahlin och andra i partiet. På måndag måste jag ha bestämt mig /.../ -Men jag kan inte påverka vilket beslut han tar, det här beslutet måste han ta tillsammans med sin familj [säger Sven-Erik Österberg]. (Dagens Nyheter, 2010-10-14)

I texten framgår det att Bodström genom att tala med familj och parti tar hänsyn till deras önskemål genom att ta hänsyn till familj, Sahlin och de andra i partiet kommer här lyhördhet till uttryck. För Österberg framstår det som en självklarhet att Bodström ska samråda med familjen i beslutet, samtidigt förväntas det inte av Bodström att påverkas av det Österberg eller andra säger, ”*jag kan inte påverka vilket beslut...*”. Det finns således en viss ambivalens till vem Bodström ska vara lyhörd för, familjen eller partiet, men att det i grunden anses positivt.

5.2.3 Empati

I en paneldebatt mellan Niklas Wykman (Muf) och Thomas Bodström framgår det att båda försöker visa empati för utsatta ungdomar i förorterna för att vinna legitimitet, debatten anses dock ligga på en låg nivå.

Förorten ska få mer utrymme i politiken, lovar både alliansen och de rödgröna. Men när de möttes i debatt i går blev det snarare bråk om vem som kände till mest om verkligheten /.../ Debatten slutade däremot snarare i en strid om vem som kände till mest om verkligheten /.../ Bodström å sin sida hävdade att han jobbat på dagis i en Stockholmsförtort. Debatten fortsatte i samma tonläge. (Dagens Nyheter, 2010-09-12)

Här bråkar debattörerna om vem som vet mest om verkligheten och anklagar varandra för att vara verklighetsfrånvända, och i en negativ mening ”fortsätter i samma tonläge”. Här uttrycks empati då debattörerna vill visa att de förstår hur det ”fungerar i verkligheten” och för att göra detta refererar Bodström till, för att visa och markera att han ”känner till verkligheten”, att han har jobbat på dagis. Han refererar således inte till traditionellt maskulint kodade yrken eller till vad det innebär att vara arbetslös för att visa att han förstår ungdomars situation i förorterna. En empatisk orientering i debatten framställs dock inte som någonting positivt, det

beskrivs som en ”strid” som fortsatte i samma ”tonläge”. Således kan det tolkas som att visa empati, på så sätt det framgår i artikeln, i grunden anses som negativt. Här uttrycks även en hybriditet genom att Bodström å enda sidan söker vara empatisk och hänvisar till omsorgsarbete, å andra sidan beskrivs debatten i termer som ”bråk” och ”strid”.

Empati kommer till uttryck på flera olika sätt, bland annat genom hur Boström talar om kriminalitet och brottslingar, han opponerar sig emot att allt fler straffas istället för att vårdas .

Förre justitieministern Thomas Bodström (S) är inte heller nöjd.

-För många brottslingar som behöver vård hamnar i fängelse. Och när de kommer ut sker det ingen prövning av om de är farliga för allmänheten, säger Bodström /.../ Men om vi vinner valet är jag definitivt beredd att verka för att fler grova brottslingar som behöver vård också ska få det. (Dagens Nyheter, 2010-08-10)

Empati uttrycks här då Bodström förespråkar en vårdande princip då han tar ställning för vård före straff av kriminella som metod för att motverka brottslighet i samhället⁹. Detta styrks även då Bodström anser att fler grova brottslingar borde få vård istället för straff. Som jag beskrev ovan är empati grundläggande för en vårdande orientering. Av artikeln att döma framgår det inte om det anses positivt eller negativt, både straff och vård som metod finns det en neutral inställning till¹⁰. Bodströms orientering mot vård, då han förespråkar vårdande principer framför straffande principer, anses i grunden inte som någonting negativt.

Bodströms empatiska orientering gör sig ytterligare gällande i debatten med Carl Bildt om hur journalister skriver om sverigedemokraterna i valrörelsen¹¹.

-Detta är valrörelsens i särklass mest upprörande uttalande och groda. Jag undrar hur en ung kille som fått stryk för att han har fel hårfärg känner sig när utrikesministern säger att det beror på spelteorier, säger han. (Dagens Nyheter, 2010-09-16)

Genom att Bodström här i sin argumentation utgår från hur en ung kille skulle känna sig om han skulle få stryk, likt Reinfeldt gör i artikeln om surrogatmödraskap, opponerar Bodström mot Bildts okänsliga sätt att resonera i sitt uttalande om sverigedemokraternas eventuella vågmästarroll i riksdagen. I relation till Bildt, som i sammanhanget framstår som icke empatisk och känslolös inför utsatta ungdomar, framstår Bodström som empatisk och känslös då han blir upprörd över Bildts uttalande.

⁹ Se även: ”Rödgröna kopierar borgerliga förslag” – Dagens Nyheter, 2010-09-08 & ”Rödgröna satsar extra miljard mot brott” – Dagens Nyheter, 2010-09-02

¹⁰ Det skrivs som sagt inte in värderingar i principerna, dock framhäver andra intervjuade i artikeln att de anser det negativt att de vårdande metoderna får allt mindre utrymme.

¹¹ Se även ”Ingen rubrik” – Dagens Nyheter, 2010-03-23

5.2.4 Flexibilitet

Om Thomas Bodströms flexibilitet kan man läsa i flera artiklar. Under rubriken ”*En man med många järn i elden*” står exempelvis nedtecknat Bodströms sysselsättningar, texten inleds med:

Fyrbarnspappan Thomas Bodström, 48, är en man med många olika sidor:

1. Mittback i fotbollsallsvenskan med AIK 1987-1989. Kompletterade sin gymnasieutbildning på komvux. Tog jur. kand. vid Stockholms universitet 1990.
2. Biträdande jurist och sedan advokat på byrån Sju advokater 1990-96. Startade och var en av delägarna i Stockholms advokatbyrå 1996-2000

/.../

1. Förlorade förra veckan sin plats som ordförande i justitieutskottet på grund av USA-vistelsen med sin fru och deras fyra barn som är mellan 7 och 19 år. (Dagens Nyheter, 2010-10-14)

Här framgår det att Bodström är en man som har många järn i elden samt att han har många olika sidor. Sysselsättningarna som framgår i artikeln är dock uppräddade i kronologisk ordning från 1987 fram tills idag (2010), där sysselsättningarna sker i olika etapper, således kan rubriken anses som missvisande då den syftar till att Bodström skulle göra många saker samtidigt.

Flexibilitet kommer till uttryck i texten genom att rada upp Bodströms olika sysselsättningar och förklara det som att han har ”många järn i elden”. Vidare framgår det att Bodströms främsta sysselsättning inte är fotbollsspelare, politiker, jurist eller före detta justitieministern¹². Genom att beskriva Bodström som en fyrbarnspappa som har många sysslor, kan det tolkas som om han först och främst är pappa framför de övriga, kan också ses som uttryck för jämställdhetsmarkören. Flexibilitet uttrycks även genom att framhäva att Bodström har många olika sidor och visa på att han inte är enkelspåring, han skiftar mellan flera olika sysslor.

Det finns en viss ambivalens om huruvida detta är positivt eller negativt. Visserligen framställs flexibiliteten i positiva ordalag i rubriken och i artikeltexten i stort, men samtidigt framstår det som negativt när Bodström förlorade sin plats i justitieutskottet på grund av att han valde att åka till USA med familjen, vilket även framgår i senare artiklar.

Det blir ett oväntat bakslag för Bodström då han avböjer riksdagsuppdrag för att resa till USA med familjen, och därmed prioriterar familjen före politiken.

¹² Bodström tituleras som före detta justitieminister vid flertalet tillfällen, se ex.: ”Bildt: Speljournalistik gynnar SD” – Dagens Nyheter, 2010-09-16, ”Ask backar om brev till sexköpare” – Dagens Nyheter, 2010-03-25 & ”Dyr superbunker har för få fångar” – Dagens Nyheter, 2010-01-22

Men för mångsysslaren Thomas Bodström kom motgången oväntat /.../ Nu åker han på den första rejäla motgången i sin politiska karriär och hamnar utanför riksdagen fyra år framåt. (Dagens Nyheter, 2010-10-16)

Flexibilitet uttrycks här genom att beskriva Bodström som en ”mångsysslare”. Vidare beskrivs det som att vara mångsysslare och flexibel inte för Bodström har stått i konflikt med övriga uppdrag fram tills dess att han ville kombinera familj med övriga uppdrag. Således kan det tolkas som att flexibilitet beskrivs som något positivt, men att det finns ramar för då det övergår till någonting negativt.

5.2.5 Delsammanfattning

I bilden av Bodström framstår jämställdhet och flexibilitet, följt av empati, på så sätt de beskrivs i texten, vara relativt centrala markörer. På det sätt som jämställdhet kommer till uttryck i materialet anses det i grunden vara negativt då det talar mot Bodström som politiker. Flexibilitet och empati framstår i stället som något i grunden positivt, dock men en viss ambivalens. Det finns ”ramar” för vilka områden Bodström kan vara flexibel inom, det framgår att för ”mångsysslaren”(Bodström) finns det gränser, att välja att även ”syssla” med familjen resulterade i hans första motgång i sin politiska karriär. Det finns dock en viss ambivalens när empati uttrycks. I vissa sammanhang framställs empati som negativt då Bodström allt för explicit söker vara empatisk i debatter, samtidigt som empatisk orientering framställs som positiv då Bodström blir upprörd över att inte Bildt förstår hur ungdomar känner sig. Lyhördhet beskrivs som något i grunden positivt, dock finns en viss ambivalens för vem som Bodström ska vara lyhörd för, familjen eller partiet. Fallet Bodström visar även att det finns en viss hybridisering i konstruktionen av den nye mannen.

5.3 Bilden av Jimmie Åkesson

5.3.1 Jämställdhet

Under rubriken *”Nästan bara män om SD får välja Manlig dominans på riksdagslistan: Kompetens avgör.”* skriver artikelförfattaren i DN:

I stället har partiledaren Jimmie Åkesson, enligt vad DN erfar, sagt i partistyrelsen att han ska be valkonferensen att ge styrelsen mandat att godkänna riksdagslistan. /.../ Och det är män, män, män, framförallt från Sydsverige. Listan toppas av Jimmie Åkesson följt av... (Dagens Nyheter, 2010-03-16)

Jimmie Åkesson ber här styrelsen att anta riksdagslistan och således uttrycks en bild av Åkesson som icke jämställdorienterad då han inte opponerar sig mot den för kvinnliga

kandidaters sneda representation på listan. Listan har en ”manlig dominans”, ”det är män, män, män” på listan, det kan tolkas som att Åkesson inte förespråkar jämställdhet i listan och detta anses negativt.¹³ Vidare så ”utspelas” detta i kontexten av att ”kompetens avgör” vem som blivit nominerad som kandidat, framhållningen av rubriken i relation till texten skapar en bild av att män anses som mer kompetenta än kvinnor att utföra de politiska förtroendeuppdrag som listan är ämnad för.

Åkessons brist på jämställdhetsorientering framträder även i diskussionen kring vem partiet ska stödja vad gäller kandidaterna till statsministerposten då han aldrig kan tänka sig Sahlin som statsminister:

Sverigedemokraterna kommer aldrig att ge sitt stöd till Mona Sahlin som statsminister. Men om SD kommer in i riksdagen röstar partiet ja till de rödgrönas förslag att börja ta hem svenska soldater från Afghanistan nästa år. Det säger Jimmie Åkesson i en DN-intervju. (Dagens Nyheter, 2010-09-16)

Av intervjureferatet framgår det att Åkesson aldrig kan ge sitt stöd till Sahlin som statsminister, samtidigt som han säger ja åt det rödgrönas förslag. Icke jämställdhet tar sig här uttryck i och med att han ger stöd åt socialdemokraterna men inte åt socialdemokraternas partiledare, som att han inte kan tänkas ge stöd åt en kvinnlig statsminister. Å andra sidan kan det också tolkas som att Åkesson följer en viss politisk linje där han kan tänkas samarbeta med socialdemokraterna i vissa frågor som gynnar den egna politiken, men inte andra. Vidare framgår ej om detta anses positivt eller negativt i grunden.

5.3.2 Lyhördhet

I det granskade materialet framträder inte lyhördhet som en markör som i DN beskrivande för Åkesson, han beskrivs snarare tvärt om.

Den tas upp på partiets valkonferens i Stockholm den 27 mars, men där vill partiledningen inte ha någon diskussion. I stället har partiledaren Jimmie Åkesson, enligt vad DN erfar, sagt i partistyrelsen att han ska be valkonferensen att ge styrelsen mandat att godkänna riksdagslistan (Dagens Nyheter, 2010-03-16)

Genom att be styrelsen om mandat förordar Åkesson att inte listan ska diskuteras och således kan det tolkas som att han inte är lyhörd inför medlemmarnas åsikter och önskemål om riksdagslistan. I och med hur lyhördhet uttrycks i artiklarna kan det tolkas som att Åkesson inte positioneras som lyhörd, artikeln skrivs i negativa ordalag varför jag menar att det kan tolkas som negativt att Åkesson inte är lyhörd inför partimedlemmarna. Vidare kan detta

¹³ Se även: ”SD-ledning fick igenom sin lista” - Dagens Nyheter, 2010-03-28

tolkas som att Åkesson inte faller inom ramarna för diskursen om den nye mannen utifrån just denna markör.

5.3.3 *Empati*

Åkessons förhållande till Sahlin aktualiseras igen då den förre vid ett senare tillfälle, på ett personligt plan, framställs som sympatiskt och empatiskt sinnad gentemot Sahlin:

-På ett personligt plan kan jag tycka att det är tråkigt, hon var den första att ta en offentlig debatt med mig och hon har varit respektfull och trevlig när vi mötts i riksdagen. Hon har det nog ganska tufft i dag. (Dagens Nyheter, 2010-11-15)

Här tar sig empati uttryck då Åkesson sätter sig in i Sahlins situation, han visar att han förstår att Sahlin har det tufft och misströstar lite eftersom han har blivit bemött på ett respektfullt sätt av Sahlin. Det uttrycks inga värderingar om huruvida det anses vara i grunden positivt eller negativt.

Åkessons empatiska orientering är emellertid inte entydig, i en intervju svarar Åkesson på frågan om straffmyndighetsgränsen:

Man vill också sänka straffmyndighetsgränsen till 12 år.
-En 12-åring ska kunna straffas till exempel med en elektronisk fotboja, säger Jimmie. (Dagens Nyheter, 2010-06-01)

Här, till skillnad från till exempel Bodström som talade i vård-termer, talar Åkesson i straff-termer. Det kan tolkas som att Åkesson tar avstånd från empati då han förespråkar straff, som inte kräver djupare förståelse för brottet utöver det rent juridiska, före vård som förutsätter empatisk orientering, med andra ord att man ”sätter sig in i” och förstår brottshandlingen. Även i detta sammanhang uttryck inte värden som kan tolkas som om huruvida empati anses i grunden positivt eller negativt. Det kan även tolkas som att Åkesson är empatiskt orienterad mot brottsoffren till skillnad från bodström som orienterar sig mot brottslingarna.

5.3.4 *Flexibilitet*

Jimmie Åkessons tillskrivs en politisk flexibilitet då han ställer sig öppen till förslag från de övriga partierna¹⁴.

Inte heller Sverigedemokraternas ledare Jimmie Åkesson vill binda sig i frågan /.../ Men Jimmie Åkesson håller ändå öppet för att partiet kan stödja en fortsatt militär närvaro, åtminstone en viss tid. (Dagens Nyheter, 2010-10-18)

¹⁴ Se även: ”Batra M:s nya gruppledare” – Dagens Nyheter, 2010-10-04

Flexibilitet kommer här till uttryck då Åkesson inte vill binda sig vid en fråga, han vill hålla möjligheterna öppna för att möjliggöra olika val. I och med att han anmäler att han är öppen för förslag visar han att han inte binder sig för en linje utan tvärtom, visar sig flexibel. Att vara öppen i frågan beskrivs i senare artiklar i negativa termer då han inte vill binda sig i frågan om Afghanistan.

Jokern i den politiska leken är Sverigedemokraterna som tillsammans med Vänsterpartiet varit mest kritiska till den svenska trupp närvaron i Afghanistan. Hur Sverigedemokraterna ställer sig är en öppen fråga sedan partiledaren Jimmie Åkesson i helgen uttalat att partiet kan komma att stödja en fortsatt militär närvaro i landet. (Dagens Nyheter, 2010-10-20)

Åkesson beskrivs här inte som flexibel eller att han är öppen för förslag, istället framgår att Åkesson blir en ”joker” i politiken, vilket används för att beskriva någon som anses uppträda på ett oförutsägbart sätt (NF). Det sker således en förskjutning av Åkesson från att betraktas som flexibel och öppen i beslutsfrågor till velig och oförutsägbart genom att inte klart ta ställning till de beslut som ligger framför honom. Detta framgår även i valet om talmansposten:

Men nu lovar inte längre Jimmie Åkesson att han och övriga 19 SD-ledamöter i riksdagen ska rösta på regeringskandidaten Per Westerberg. (Dagens Nyheter, 2010-10-02)

Att flexibilitet beskrivs som någonting negativt framgår i då Åkesson går från att ha lovat rösta på Westerberg, till att inte längre lova det och därmed inte hålla sitt ord. Det kan även tolkas som att han framstår som velig då han å ena sidan lovar en sak, å andra sidan vid senare tillfälle inte lovar samma sak. Således framstår Åkesson som icke beslutsam då han velar mellan olika alternativ samt att flexibiliteten förskjuts till velig och oförutsägbart. Flexibilitet förefaller i sammanhangen således som någonting i grunden negativt.

5.3.5 Delsammanfattning

Av materialet att döma är flexibilitet, så som det beskrivs ovan, en relativt central markör i bilden av Jimmie Åkesson, det beskrivs dock som någonting i grunden negativt. Både empati och jämställdhet är närvarande i texterna, dock via ett ”icke görande”, med andra ord att artikelförfattarna uttrycker det som negativt att det inte är närvarande. Empati uttrycks dock i en begränsad omfattning, i texterna framgår då inga värderingar som gör det möjligt att tolka om huruvida detta då i grunden är positivt eller negativt. Lyhördhet är inte närvarande vilket beskrivs som någonting negativt.

6 Jämförelse

6.1 Jämställdhet

Av de tre fall som undersöks finns jämställdhet närvarande på olika sätt, och om det anses i grunden positivt eller negativt ligger i hur det ”görs”. I de sammanhang då det förväntas att jämställdhet ska uttryckas, visade fallet Åkesson att det är någonting i grunden negativt om inte jämställdhet uttrycks. Åkesson positioneras således i texten med en traditionell maskulinitet som inte agerar aktivt för en jämställdhetsorienterad politik till skillnad från Reinfeldt och Bodström som i texterna agerar för jämställdhet.

Att tala om jämställdhet var någonting i grunden positivt, vilket framgick i fallet Reinfeldt som talade sig varm för jämställdhet, det är att följa de senaste ”väljartrenderna”. Att göra mer än att bara tala om jämställdhet ansågs dock i fallen Reinfeldt och Bodström som någonting i negativt. Analysen pekade på en korrelation mellan hur konkret jämställdhet gjordes och den negativa beskrivningen. Att Reinfeldt talar sig varm för jämställdhet beskrivs som någonting positivt, det är något som väljarna vill. Då Reinfeldt konkretiserade förslag om hur jämställdhet ska uppnås i kvoteringsdebatten beskrevs det som att det skulle ”splittra alliansen”. I fallet Bodström framgick att det redan innan Bodström hade beslutat i frågan att åka med familjen till USA, talade mot honom som eventuell statsministerkandidat till 2014 eftersom han valde familjen före politiken. Konkretisering av jämställdhet, genom att dela ansvar i familj och ta beslut tillsammans med familj, framgick vara i grunden negativt varför jag menar att det fanns en korrelation mellan hur jämställdhet ”görs” och hur det uppfattas.

6.2 Lyhördhet

Lyhördhet förekom i fallet Reinfeldt och Bodström och det beskrevs som något i grunden positivt. I fallet Reinfeldt framgick explicita beskrivningar utav Reinfeldt som lyhörd samtidigt som det beskrevs som ett ”framgångsrecept” och således som något i grunden positivt. Det framgick även i fallet Bodström som något i grunden positivt, det uttrycks dock inte lika explicit som i fallet Reinfeldt. Det var i huvudsak partiet och väljarna som Reinfeldt och Bodström var lyhörda för, det fanns dock en viss ambivalens vem Bodström skulle vara lyhörd för, familjen eller partiet, vilket inte återfanns i fallet Reinfeldt.

I fallet Åkesson gör sig inte lyhördhet gällande vilket ovan tolkades som att han inte positioneras inom ramarna för den nye mannen i detta hänseende. Således positioneras Åkesson ur denna aspekt som den traditionella mannen, i kontrast till Reinfeldt och Bodström som positioneras i diskursen om den nye mannen.

6.3 Empati

I samtliga fall uttrycktes empati för en eller flera människor, Reinfeldt med mödrar som inte kan skaffa egna barn, Bodström med utsatta ungdomar och Åkesson med Sahlin efter att hon meddelat sin avgång.

I fallet Bodström beskrivs empati med en viss ambivalens, det tenderar att finnas en viss skillnad i hur empati uttrycks för huruvida det framställs som positivt eller negativt. Då Bodström blir upprörd beskrivs det inte i negativa termer utan förefaller som någonting självklart. Empati uttrycktes även via en vårdande orientering som metod för brottslighet, i fallet Bodström beskrivs detta som någonting i grunden positivt, således skulle man kunna anta att straffande orientering, som står i motsatt till vårdande, skulle beskrivas som negativt. Fallet Åkesson visar att empati i positiva termer då han visar empati för Sahlin, men att det inte finns värderingar om huruvida det är positivt eller negativt att visa empati till brottsoffer eller att tala i straffande termer för brottslingar. Utifrån denna markör menar jag att det finns ”spår” av diskursen om den nye mannen men att det inte finns en klar positionering i diskursen om den nye mannen.

6.4 Flexibilitet

Flexibilitet var återkommande i samtliga fall, och i två av fallen beskrivs flexibilitet som någonting i grunden positivt. I fallet Reinfeldt framgick att bland annat rollmässig och ideologisk flexibilitet ansågs som positivt, att vara flexibel i vilka roller som intas visade även fallet Bodström att det beskrevs som positivt. Fallet Bodström, tillsammans med fallet Åkesson, visade att det fanns vissa ramar för när flexibilitet övergår till att anses vara någonting i grunden negativt. För ”mångsysslaren” Bodström uppkom detta då han sökte, utöver sina övriga sysslor, förena familjen med sitt politiska uppdrag vilket ansågs som negativt. För ”jokern” Åkesson beskrevs flexibilitet som något i grunden negativt, att inte binda sig i frågor eller att vara öppen för förslag beskrevs som att vara icke-beslutsam och oförutsägbar, inte flexibel. Således visade de olika fallen att flexibilitet är något som faller inom ramen för den nye mannen men att det finns vissa ramar att förhålla sig till för att det inte ska beskrivas som någonting negativt.

7 Återkoppling till tidigare forskning

Här nedan kommer markörerna som analyserades ovan att knytas till tidigare forskning.

7.1 Jämställdhet

Klinth och Johansson menar att jämställdhet har en hegemonisk status ”... *det är nästan omöjligt att inte förhålla sig till jämställdhet*” (Klinth & Johansson 2010, s.164). Detta visar sig även i denna studie, både Reinfeldt och Bodström förhåller sig till jämställdhet på olika sätt, Reinfeldt beskrivs ”följa väljartrenderna”, om Reinfeldt inte förhåller sig till jämställdhet skulle detta således kunna påverka väljarna negativt. Då Åkesson inte förhåller sig till jämställdhet framstår det som någonting negativt, att inte förhålla sig till jämställdhet omöjliggörs genom att förlöjliga eller skriva i negativa ordalag, som ”*män, män, män*” och ”*den manliga dominansen*”.

Klinth och Johansson menar även att välja familjen före karriären är att ta avstånd från traditionellt manliga alternativ (Ibid., s.166) vilket visar sig i fallet Bodström då han ”blir tvungen” att välja bort sin karriär för att åka med familjen till USA. Fallet Bodström visar sig även innehålla en förskjutning i jämställdhetsdiskursen. Marie Nordberg redogör i ”jämställdhetens spjutspets” (2005, s.64) för jämställdhetsdiskursens genealogi¹⁵ och framväxt, hon menar att diskursen präglades av att män ska vara karriärorienterade och inte familjeåtagande, men att det sker en viss uppluckring av detta. I jämställdhetsdiskursen uteslöts det att ”*ge även de individer som kallas män möjlighet att välja mellan lönearbete och hemarbete*” (Ibid., s.67). Det beskrevs som att Bodström ”tvingades” lämna politiken och sin karriär, det förväntades inte att han skulle välja familjen, jag menar att fallet Bodström visar hur denna ”uppluckring” i diskursen sker. Således utmanar diskursen om den nye mannen den traditionella jämställdhetsdiskursen, genom att tillföra möjligheten att för män välja mellan arbete och hem, dock beskrivs det i negativa termer.

Jämställdhet beskrevs även i negativa ordalag ju mer konkret det uttrycktes, med andra ord då politiska strategier eller konkreta handlingar för att ”agera” jämställt kom till uttryck kunde det ”splittra alliansen” eller vara upphov till motgångar i karriären. Jag menar att detta kan förklaras utifrån en jämställdhetsdiskurs som Nordberg menar (Ibid., s.88), varit dominerande sedan 1990-talet och framåt där manligt och kvinnligt inte får bli för lika, med andra ord ”det ska vara jämställdhet, men det får inte gå till överdrift”. Det finns således en skillnad i jämställdhetsteori och praktik.

¹⁵ Genealogi kopplas till det angreppssätt som används för att undersöka diskursers möjlighetsvillkor genom att studera det vi vet utifrån dagens kunskaper om gårdagen (Bergström & Boréus 2009, s.130-131), dvs. vad som jämställdhetsdiskursen möjliggör och inte.

7.2 Lyhördhet

Nordberg (2005, s.70) menar som sagt att traditionellt feminint kodade egenskaper ”lösgörs” från dess diskursiva koppling till kvinnlighet. Lyhördhet får här en positiv status och kan förstås utifrån att lyhördhet har blivit lösgjorts från kopplingen till femininitet och således införlivats i diskursen om den nye mannen. Lyhördhet har dock inte samma status som jämställdhet, det är möjligt för politiker att inte förhålla sig till lyhördhet till skillnad från jämställdhet som jag beskrev ovan.

Det finns dock en viss ambivalens för vem som lyhördhet ska riktas mot, i fallet Bodström framgick att det inte förväntades av honom att välja politiken framför familjen, vilket kan förstås utifrån att han i första hand anses vara en familjepappa och i andra hand politiker, således förväntas det av honom att först vara lyhörd för familjens önskemål sedan partiets. Stephen Whitehead (2008, s.237) menar att balansen mellan familj och arbete är något som blir allt mer vanligt för moderna män, precis som Gordon Brown målas bilden upp av Thomas Bodström som i första hand en familjefar och i andra hand en politiker. Distinktionen mellan privat/offentligt utmanas här och blir otydligt under vissa omständigheter, jag menar att Bodström här möter ett diskursivt motstånd och som Lindgren (2009, s.111) menar kommer här föreställningar om vad som privat och offentligt spela en roll i ett beslut som påverkar Bodströms karriärmöjligheter och trovärdighet.

7.3 Empati

Empati är den markör som är minst återkommande i texterna, utifrån Nordberg (2005, s.70) kan det betraktas som att det inte skett en diskursiv förskjutning i maskulinitetsdiskursen och således finns kopplingen till kvinnligt kodad egenskap kvar i begreppet empati. Förklaringen förefaller otillfredsställande då den förutsätter att diskursen om den nye mannen enbart kan inkorporera traditionellt kvinnligt kodade egenskaper om de blivit ”lösgjorda” från att vara en kvinnligt kodad egenskap.

Då den nye mannen enligt till exempel Nordberg (2003; 2005) skapas i motsats till den traditionella mannen och således måste utmärka sig genom att inte göra traditionell maskulinitet på traditionellt sätt, kan den nye mannen förväntas uttrycka och/eller tillskrivas en empatisk orientering även om den är knuten till kvinnligt kodad egenskap, likt lyhördhet som anses vara en traditionellt kvinnligt kodad egenskap.

I fallet Bodström finns dock ett undantag då han ställs mot Bildt, empati förefaller som någonting självklart, icke ifrågasatt och i kontrast till Bildt som beskrivs som rationell,

beskrivs Bodström som empatisk. Således menar jag att det finns tendenser att empati, som en del i diskursen om den nye mannen, återfinns i rapporteringen av manliga politiken.

7.4 Flexibilitet

Flexibilitet är den av markörerna som är mest framträdande i texterna och vad som framgick i materialet var att flexibilitet uttrycks på flera olika sätt. I likhet med Messner (2007, s.478) där flexibilitet kommer till uttryck via Schwarzeneggers strategi att skifta mellan olika roller vid offentliga framträdanden (public persona), uttrycks flexibilitet i materialet genom att anta olika roller i olika kontexter. Det framgick även här att det fanns ramar för hur flexibilitet får göras för att inte betraktas som någonting negativt. I fallet Åkesson visade sig detta genom att beskriva honom som en traditionell man genom att beskriva flexibilitet som någonting negativt, vilket resulterade i att han beskrevs som icke beslutssam och oförutsägbar. Till skillnad från fallet Reinfeldt, som jag menar placeras inom diskursen om den nye mannen, där flexibilitet beskrevs som ett ”framgångsrecept”. Detta kan tolkas som att då den nye mannen gör flexibilitet anses det som någonting positivt till skillnad mot då någon som anses vara en traditionell man gör flexibilitet beskrivs det som någonting negativt.

Flexibilitetens ramar accentuerades i fallet Bodström, många sidor ansågs som positivt fram till dess att en familjeorientering inkluderas i ”sidorna”. Jag menar att Bodström här placeras i diskursen om den nye mannen, men att den även här möts av ett diskursivt motstånd.

8 Avslutande diskussion

Frågorna som ställdes i inledningen har jag sökt svarat på löpande i analysen varför jag nu ämnar återknyta till syftet med denna uppsats; *att i medias rapportering av svensk politik undersöka och jämföra konstruktionen av den nye mannen hos politiker och hur denna konstruktion påverkar deras trovärdighet som politiker*. Ovan har jag visat på den jämförande delen i syftet, hur olika konstruktioner av den nye mannen kan ta sig uttryck och jämfört dem med varandra, varför jag nu ämnar diskutera den nye mannen per se och betydelsen för trovärdigheten som politiker.

Till en början menar jag att det inte handlar så mycket om vilka markörer som är centrala i konstruktionen av den nye mannen för huruvida politiker beskrivs som trovärdiga eller inte, det är snarare hur de politiker som positioneras i diskursen om den nye mannen förhåller sig till dessa markörer. Hur den nye mannen konstrueras menar jag ligger i hur den förhåller sig

till övriga diskurser, och vilken status dessa diskurser har exempelvis jämställdhet som har en hegemonisk status. Den nye mannen konstrueras som i relation till jämställdhetsdiskursen och då som jämställdhetsorienterad, men eftersom jämställdhetsdiskursen har en hegemonisk status (Klinth & Johansson 2010; Nordberg 2005) menar jag att förtroendefrågan ligger i huruvida jämställdhet görs eller talas om och som jag visade ovan verkade det finnas en korrelation mellan en viss typ av jämställdhetsorientering och trovärdighet. Utmärkande i artiklarna var lyhördhet vilket även var något som genererade trovärdighet, vilket jag visade ovan i analysen kan ses som en maskulinitetshybrid som visar sig, ”den nye mannen” konstrueras utifrån ”traditionellt” feminint kodade egenskaper.

Frågan är här huruvida maskulinitetsteorier kan förklara att lyhördhet, som anses vara en traditionell kvinnlig egenskap, kan ge manliga politiker fördelar, och nackdelar om de inte uttrycker lyhördhet? För att koppla tillbaka till den teoriutvecklande prägeln jag diskuterade kortfattat under teoridelen menar jag att detta resultat styrker det Nordberg (2003) menar, det vill säga att maskulint inte alltid konstrueras i motpol till det feminina, utan att det finns en hybridisering i konstruktionen. Således kommer även en viss hybridisering av maskulinitet till uttryck, om även inte helt i linje med hur Messner (2007) som undersökt hybridmaskuliniteten i USA, finns det i båda fallen Reinfeldt och Bodström tendenser som pekar på en förskjutning i hur maskulinitet konstrueras. Att vara flexibel och inte positioneras som ”den nye mannen” talar inte för trovärdigheten, som fallet Åkesson visade¹⁶ beskrevs han snarare som oförutsägbart och icke beslutsamt, detta ska dock inte tolkas som att Åkesson uttrycker traditionell maskulinitet då motsatta egenskaper som rationell och handlingsinriktning anses som traditionellt maskulina (Nordberg 2005, s.85). Även om det finns vissa ramar för vad som är flexibilitet visade fallet Reinfeldt att flexibilitet är någonting som ger politiska fördelar då det beskrivs som ett framgångsrecept.

Sammanfattningsvis har jag i denna undersökning visat hur den nye mannen kommer till uttryck i medias rapportering av politiker, och att ”den nye mannen” kan göras på olika sätt och därmed betraktas olika i den meningen att det finns politiska fördelar för den nye mannen, men att samtidigt finns ramar för när det övergår till någonting negativt. Vidare visade analysen som sagt att det finns en hybrid i maskulinitetskonstruktionen som ej kan härledas till traditionell förståelse för hur maskulinitet konstrueras. Jag menar därför att denna

¹⁶ En reflexion av fallet Åkesson är på sin plats här då analysen har för mig varit problematisk. Problemet ligger i att den bild av Åkessons maskulinitet som framträtt i tidigare media för vilka han blev intressant för denna studie korrelerar inte med den bild som framträder i DN. Således förväntades inte att Åkesson skulle beskrivas i termer som mer liknar traditionell maskulinitet.

undersökning har visat att det, i och med en ökad personorientering i politiken blir allt mer viktigt för politiker att förhålla sig till genus, det vill säga att göra kön på "rätt" sätt. I undersökningen har jag belyst problemet med att det för manliga politiker och deras trovärdighet som politiker blir allt mer viktigt att göra "rätt" kön. De som positioneras i diskursen om den nye mannen får andra spelutrymmen än de som positioneras som traditionellt maskulina, till exempel Reinfeldt som i artiklarna beskrivs som lyhörd och flexibel vilket anses som ett framgångsrecept för att locka väljare. Till skillnad från Åkesson som beskrivs i artiklarna som traditionellt maskulin, han beskrivs istället som en "Joker" då flexibilitet kommer till uttryck. Jag menar att utifrån markörerna, och de fall som har undersöks, positioneras Bodström mest inom diskursen om den nye mannen, men också att han möter mest motstånd på grund av det. Det förväntas exempelvis inte av honom att välja familjen. Den som drar mest fördelar av att positioneras inom diskursen är Reinfeldt som talar om jämställdhet, är lyhörd och flexibel på "rätt" sätt för att det ska anses vara någonting positivt. Därav menar jag att Reinfeldt förkroppsligar ett hegemoniskt maskulinitetsideal vad beträffar konstruktionen av den nye mannen.

Hur ser generaliseringsanspråken ut i denna undersökning, kan resultatet sägas spegla alla manliga politiker både på lokal och nationell nivå som positioneras i diskursen om den nye mannen? Som jag nämnt tidigare konstrueras maskulinitet olika i olika miljöer (*Connell & Messerschmidt 2005, s.836*), även den nye mannen, varför resultaten inte kan sägas spegla alla manliga politiker då de befinner sig i olika miljöer. Som Hill (2007) och Klinth (2002) visar har det sedan 1970-talet funnits en idé om en "ny man" som skiljer sig från den traditionella mannen genom att inte "göra" traditionell maskulinitet, vilket även återspeglas i denna undersökning. Jag menar således att denna idé (om den nye mannen) inte är platsbunden. I och med att maskulinitet, liksom andra sociala kategorier (Burr 2003), reproduceras i sociala interaktioner och praktiker följer även denna idé med varför jag menar att det är möjligt att göra en teoretisk generalisering vilket är att manliga politiker som positioneras i diskursen om den nye mannen även måste förhålla sig till vad som möjligt och inte möjligt i enlighet med maskulinitetsdiskurser. De måste göra maskulinitet på "rätt" sätt för att inte bilden av dem ska påverkas negativt. För vidare forskning blir det således intressant att ta hänsyn till fler aspekter som lokal/nationell nivå, geografiskt område (stad/landsbygd), politiska uppdrag/positioneringar och så vidare, för att jämföra hur maskulinitet konstrueras i olika miljöer och under olika förutsättningar.

Noterbart här är dock en svaghet i denna undersökning då jag endast har visat på hur media (DN) framställer politiker och om de beskriver dem i negativa eller positiva ordalag. Detta

utesluter hur läsaren uppfattar den nye mannen, oberoende om vilka (positiva eller negativa) värden den tillskrivs, jag menar således att läsaren inte är en passiv mottagare av information utan bearbetar information utifrån tidigare kunskaper. Således är det redan här värt att nämna behovet av fortsatt forskning inom fältet. För det första skulle det vara intressant att på ett djupare och mer grundläggande plan studera den nye mannen och hur denna konstrueras vem kan positionera sig och inte som den nye mannen, finns det någon koppling till andra skärningspunkter här? Det andra är att undersöka hur väljare resonerar kring diskursen om den nye mannen, finns det någon koppling mellan synen på den nye mannen i svensk politik och skärningspunkter som klass, kön, etnicitet, ålder osv. och hur ser den i så fall ut?

Referenser:

Bergström, G. & Boréus, K. (red.) (2005) *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur AB

Bjarnegård, E. (2010). *Men in politics – Revisiting Patterns of Gendered Parliamentary Representation in Thailand and Beyond*. Uppsala: Uppsala Universitet

Burr, V. (2003) *Social Constructionism*. Second Edition. New York: Routledge

Carrigan, T. Connell, B. & Lee, J. (1985). Toward a New Sociology of masculinity. I *Theory and Society*, Vol. 14, No. 5, ss. 551-604.

Connell, R.W. (1996). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos

Connell, R.W. (2003). *Om genus*. Göteborg: Daidalos

Connell, R.W. & Messerschmidt, J.W. (2005). Hegemonic Masculinity – Rethinking the Concept. I *Gender and Society*, Vol. 19. No. 6, ss. 829-859.

Digeser, P. (1992). The Fourth Face of Power. I *The Journal of Politics*, Vol. 54, No. 4, ss. 977-1007.

Knutson, M (2010-10-04). *Oklart om Thomas Bodströms ledighet från riksdagen* (Elektronisk).

Tillgänglig: http://svt.se/2.128339/1.2175964/oklart_om_thomas_bodstroms_ledighet_fran_riksdagen. (2011-01-03)

Valeskog, Å (2010-09-22). *Wachtmeister: Åkesson är större än sitt parti* (Elektronisk).

Tillgänglig: http://www.nyhetskanalen.se/1.1824484/2010/09/22/wachtmeister_akesson_ar_storre_an_sitt_parti. (2011-01-03)

Johansson, J. (2008) Misslyckandets beslutsteori. I *Statsvetare ifrågasätter – Uppsalamiljön vid tiden för professorsskiftet den 31 mars 2008*. Uppsala: Acta universitatis upsaliensis

Hill, H. (2007). *Befria mannen – Idéer om förtryck, frigörelse och förändring hos en svensk mans rörelse under 1970- och tidigt 1980-tal*. Umeå: h:ström

Hirdman, Y. (2001) *Genus – om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber

Kimmel, M.S. (2006) *Manhood in America – A Cultural History*. Second Edition. New York: Oxford.

Kimmel, M.S. (2007). [Elektronisk] Masculinity as homophobia: Fear, shame, and silence in the construction of gender identity. I Nancy Cook (red.). *Gender Relations in Global Perspective – essential readings*. Tillgänglig: 2011-01-04

http://books.google.se/books?id=PF_31vNls3gC&pg=PA73&lpg=PA73&dq=mascularity+as

[+homophobia+fear+shame+and+silence+in+the+construction+of+gender+identity&source=bl&ots=PSmnOI4sPn&sig=44WIpSUfcCd0bF1War7as6eCwdE&hl=sv&ei=7mgNSuWGLY3BsAaFue2aCA&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=6#PPP1,M1](#)

Klinth, R. (2002). *Göra pappa med barn – den svenska pappapolitiken 1960-95*. Umeå: Boréa

Klinth, R & Johansson, T. (2010). *Nya svenska fäder*. Umeå: Boréa

Lindgren, S. (2009). *Populärkultur - Teorier, metoder och analyser*. Malmö: Liber

Messner, M.A. (2007). The Masculinity of the Governor – Muscle and Compassion in American. I *Politics Gender & Society*, Vol. 21, No. 4, ss. 461-480.

Möller, T. (2009). *Politiskt ledarskap*. Malmö: Liber

Nordberg, M. (2005). *Jämställdhetens spjutspets – Manliga arbetstagare i kvinnoyrken, jämställdhet, maskulinitet, femininitet och heteronormativitet*. Göteborg: Bokförlaget Arkipelag

Nordberg, M. (2004:02c). [Elektronisk] ”det hänger på håret – maskulinitet, femininitet, makt, mode, konsumtion. Tillgänglig som pdf: 2011-01-04.

http://www.hgu.gu.se/files/cfk/rappporter/2004_02c_hanger_pa_haret_nordberg.pdf

Norberg, M. (2003) Jämställdhetens spjutspets? – Rollmodeller, velournissar och andra män i kvinnoyrken. I Johansson, T & Kuosmanen, J. (red.) *Manlighetens många ansikten – fäder, feminister, frisörer och andra män*. Malmö: Liber

Rönblom, M. & Eduards, M. (2008). [Elektronisk] *Genusperspektiv på statsvetenskap*. Tillgänglig som pdf: 2011-01-04

http://www.hsv.se/download/18.28afa2dc11bdc557480003011/isbn_70-5.pdf

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Whitehead, S. (2008). Metrosexuality! – Cameron, Brown and the politics of ‘new masculinity’. I *Public Policy Research*, Vol. 14, Issue 4, ss. 234–239.

Källor:

Bildt: Speljournalistik gynnar SD (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 16 september. Tillgänglig: Mediarkivet. [2010-11-15]

Bodström tvingas välja - riksdagen eller USA (2010). [Elektronisk] *Dagens nyheter*, 14 oktober. Mediarkivet. [2010-11-15]

Bodströms avhopp ännu en huvudvärk för Sahlin (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 16 oktober. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

En man med många järn i elden (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 14 oktober. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Frågan om Afghanistanstyrkans mandat ska upp i riksdagen i början av november. (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 20 oktober. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Ingen rubrik (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 31 juli. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Ingen rubrik (2010). [elektronisk] *Dagens Nyheter*, 18 oktober. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Ingen rubrik (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 15 november. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Invandringspolitik viktigast i höst (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 1 juni. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Jämlikheten kan bli S trumfkort (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 26 maj. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Kollegerna: Beklagligt (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 15 november. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Könskvotering splittrar alliansen (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 9 mars. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

M tar nytt kliv åt vänster (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 23 januari. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Moderat kostymbyte ska locka S-väljarna (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 5 juli. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Nu lovas han en ny roll inom S (2010). *Dagens nyheter*, 16 oktober. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Nästan bara män om SD får välja Manlig dominans på riksdagslistan: Kompetens avgör. (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 16 mars. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Partierna måste samtala med oss Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson drömmer om en vågmästarroll i valet. (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 16 september. Tillgänglig: Mediearkivet. [2010-11-15]

Politiker stred om att känna förorten bäst (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 12 september. Tillgänglig: Mediarkivet. [2010-11-15]

Rättspsyk vårdar färre Kriminolog: Många mördare är allvarligt psykiskt störda och borde få vård. (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 10 augusti. Tillgänglig: Mediarkivet. [2010-11-15]

SD avgör talmansvalet (2010). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 2 oktober. Tillgänglig: Mediarkivet. [2010-11-15]